

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۹/۰۱/۲۴

سلطان جان کلیوال

د جرم او گناه توپيرونه

جرم او گناه دوه سره ورته مفاهيم دی چې ډير کړت يی په پيژندنه کې تير و تنه شی او يو د بل په ځای پيژندل کيږي. په دې برخه کې هم د ديني عالمانو او استادانو له خوا او هم د مدني او ټولنيزو علومو د پوهانو له خوا څيړنې او ليکنې شويدي او تر يوه حده يی دا دوه مفاهيم چې دواړه د يوه عمل په توگه د پيژندنې وړ دي، سره بيل او مونږ ته را پيژندلی دی.

لکه د نورو په څير ما هم و غوښتل چې د دې دوه مفاهيمو په توپير باندې ځان تر يوې اندازې و پوهوم، نو له همدې کبله می په دې هکله د بيلو بيلو پوهانو نظرونه و لوستل او ډير نوي شيان مخی ته راغلل. ماته داسې څر گنده شوه چې د ټولو پوهانو نظرونه د هغوی د خپل استدلال له مخی د خاص ارزښت لرونکی دی، خو د يوه اسلامي انستيتوت د يوه شاکرد نظريات او د لايال می، چې خپل استاد ته يی د کورنۍ وظيفی د سرته رسولوپه توگه په دې برخه کې وړاندی کړی وو، خوښ شول. هغه دا دوه مفاهيم (جرم او گناه) داسی يو د بل نه سره بيل کړيدي:

۱- جرم يو داسی عمل دی چې د مدني قوانينو په مخالفت کې سرته رسيږي. يعنی مدني قوانينو د داسی اعمالو سرته رسول منع کړی وی. خو گناه د ابراهيمی اديانو د اساساتو له مخی يو هسی مفهوم دی چې د الله ج د حکم نه سر غرونه او تيري پکې شوی وی. يا په بل عبارت جرم هغه عمل دی چې د نورو انسانانو په حق باندی پکې تيري او تجاوز تر سره شوی وی لکه د يو چا وژل، د چا مال غلا کول يا يی غصبول، دوکه او تقلاب، شوکه او لوټماری او په لسگونو داسی نور عملونه. خو گناه هسی يو عمل دی چې هغه د خدای ج د احکامو نه سر غرونه وی خو د نورو په حقوقو باندی پکې تيري نه وی شوی لکه د شرابو څښل، په خوبه او بی له زور زیاتی څخه زنا کول، قمار وهل، روژه خوړل او د الهی احکامو نه پرځای کول لکه په عباداتو کې سستی او لټی. په لنډه توگه داسی ویلای شو چې هر جرم په خپل ذات کې گناه ده، خو هره گناه جرم نه دی. مثلاً د يوچا وژل هم جرم دی هم گناه ده، خو د روژي خوړل گناه ده مگر جرم نه دی، يا غلا کول هم جرم دی هم گناه ده خو ذکات نه ورکول گناه ده خو جرم نه دی.

۲- جرم هغه عمل دی چې پيژندنه يی د د انسانی ټولنود وضعی قوانينو او حکمونو په ذريعه کيږي. خود گناه د پيژندنې صلاحیت يواځی د الله ج سره دی او انسان ته يی پيژندنه د الهی احکامو له مخی ممکنه ده.

۳- مجرم ته په دې دنيا کې د قوانينو له مخی جزا ورکوله کيږي. خو گناهکار د گناه جزا په بله دنيا يا پس له مرگه ورکوله کيږي.

۴- جرم هسی يو عمل دی چې په هره انسانی ټولنه کې د هماغی ټولنی د مشخصو کودونو له مخی روښانتيا مومی. که د دې منل شوو کودونو نه تيري وشي نو په عامل باندی يی ټاکل شوی جریمه وضع او تطبیق کيږي. خوگناه يو ذهني مفهوم دی او څه داسی پارامترونه او مشخصه اندازه نه لری چې په سمه توگه و پيژندل شی چې څه شی دی؟ گناهونه يواځی د مذهبی او معتقدو خلکو د پاره د پيژندنې او پوهيدنی وړ دی او بی عقيدی خلکو ته يو نا سم او نا معقول مفهوم بريښی.

۵- په عامه توگه تر اوسه پوری دا دوه مفاهيم داسی پيژندل شويدي چې هر جرم گناه ده، خو هره گناه جرم نه دی.

۶- جرم او د هغه اندازه د جنائی - وضعی قوانينو له مخی تثبيت کيږي، او گناه د مذهبی او عقيدتی اصولو له مخی په اثبات رسيږي. د مثال په توگه: د هغو کسانو (ډلی، ټولنی، دولت) د پاره چې په مذهبی اصولو کې ژوند نه کوی د ټوليزو گټو په ضد عملونه گناه نه ده، خو د دواړو يعنی هم مذهبی او هم د غير مذهبی ټولنو د پاره دا ډول اعمال جرم بلل کيږي.

د پاڼو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنی د ليکنيزی بنی پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له اليرلو مخکې په څير و لولی

۷- جرم یو قانونی او حقوقی مفهوم دی، اما گناه یو اخلاقی مفهوم دی. جرم د مدنی قوانینو په ذریعه تشخیص کیری او گناه د الهی احکامو په ذریعه. نو ځکه په ډیرو بشري ټولنو کې لوی گناهونه هم جرم نه شمیرل کیری.

۸- په عمومي توګه ټول هغه جرائم چې ټولنیز عدالت ته زیان رسوی گناه ده، که یوه جرم ته د بل هېڅ د لیل له مخې گناه و نه ویله شی، خو داچې ټولنیز نظم او عدالت ته زیان رسوی نو گناه بلله کیری. په هغو هیوادونو کې چې د اسلام د مبارک دین له مخې پکې ټولنیز ژوند پر مخ ځي، هلته د جرمونو او گناهونو د پیژندنې د پاره مستقلې قضایې ادارې وجود لري چې په دې برخه کې پریکړې او فیصلې کوي. د دې حالت یو ښه مثال دادی چې که په خپله ځمکه (ملکیت) د کومې ودانې د جوړښت اجازه د مربوطه ښاروالی نه تر د لاسه نکړی او ودانې پکې جوړه کړی دا عمل په هېڅ وجه کومه گناه نه ده، خو داچې د مقرراتو له مخې د هری نوی ودانې د جوړیدو د پاره باید د مربوطه ښاروالی نه اجازه تر د لاسه شی، نو په خپل سر په خپل ملکیت کې د ودانې جوړول هم جرم دی او جریمه لري.

یوه بله د یادولو خبره داده چې جرم په هېڅ وجه نه بڅیرل کیری، مجرم باید دخپل جرم په اندازه جزا و وینی. خو گناه چې عامل ته جزا ورکول یې د الله ج په واک دی، نو د توبې او په عمل باندې د ریښتینې پښیمانی په صورت کې ممکن و بڅیرل شی.

ډیره ضروری دی چې د ټولنیز نظم د سالم ساتلو، بقا او برابرتیا د پاره د دې دوه سره ډیرو نژدی مفاهیمو په منځ کې توپیر پیژندنې ته په کمه سترګه و نه کتل شی او دواړه لکه څنګه چې ورته اړتیا ده په هماغه توګه تشخیص او په ورځني ژوندانه کې تاثیرات درک او و پیژندل شی. پای

پای